

Yapı Dünyası

ISSN 1300-977X

MESLEKİ BİLİM TEKNİK HABER DERGİSİ MAYIS-HAZİRAN-TEMMUZ-AĞUSTOS 2018/266-267-268-269

www.yapidunyasi.com.tr

CATACLEAN®

THE ORIGINAL

EGZOS
EMİSYONUNU
%60'A KADAR
DÜŞÜRÜR

YAKITI
İYİLEŞTİRİR,
YAKIT TASARRUFU
SAĞLAR

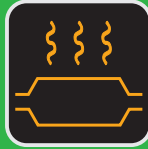
MAKSİMUM
PERFORMANS
ARTIŞI
SAĞLAR

MOTOR,
YAKIT, EGZOS
SİSTEMİNİ
TEMİZLER

(DPF)
PARTİKÜL
FİLTRESİNİ
TEMİZLER

(KATALİZÖR)
KATALİTİK
KONVERTÖRÜ
TEMİZLER

ENJEKTÖRLER
VE YAKIT
SİSTEMİNİ
TEMİZLER

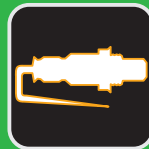
KURUM SONUCU
OLUŞAN DUMANIN
KESİLMESİNİ
SAĞLAR

EGR VALFİ
VE EGZOS
SİSTEMİNİ
TEMİZLER

SİLİNDİR
KAFALARINDA
KARBONU
TEMİZLER

OKSİJEN
SENSÖRLERİNDE
KARBONU
TEMİZLER

SUPAP HATTI VE
YANMA ODASINDA
KURUMLARI
TEMİZLER

DOLDUR VE SÜR... CATACLEAN TEMİZLESİN

www.catacleanturkiye.com

ISSN 1300-977X

Yapı Dünyası

www.yapidunyasi.com.tr

Mesleki Bilim Teknik ve Haber Dergisi

YIL 22 • MAYIS-HAZİRAN-TEMMUZ-AĞUSTOS 2018 • SAYI 266-267-268-269

Sahibi

MRA Reklam Mat. San. Tic. Ltd. Şti.

Kurucu

Mustafa Bilgiç

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hikmet Bilgiç

Yönetim Yeri

Kennedy Caddesi 102/1 Gaziosmanpaşa Ankara Türkiye

Tel: +90 (542) 215 85 87

Tel:+90 (312) 467 43 17 • Fax:+90 (312) 467 43 18

info@yapidunyasi.com.tr • yapidunyasi@gmail.com

Hakem Kurulu

Prof. Dr. Necati Ağıriloğlu (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Erhan Karaesmen (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ekrem Manısalı (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Emin Tuna (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Şükrü Yetgin (Gümüşhane Üniversitesi)

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Atakan Aksoy (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Yılmaz Aruntaş (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin Aydoğan (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Alemdar Bayraktar (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Fazıl Çelik (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat Dicleli (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Adem Doğan (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Cemal Eyyübov (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ergün Gedizlioğlu (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Polat Gülkan (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Tefaruk Haktanır (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Orhan (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Hızır Önsoy (İstanbul Arel Üniversitesi)
Prof. Dr. Yener Özkan (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet Topçu (Osman Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdoğan Uzgider (İstanbul Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Bayram Ali Uzuner (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet Yakut (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Zeki Ay (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Doç. Dr. Muhittin Bağcı (Celal Bayar Üniversitesi)
Doç. Dr. Erol İskender (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Hikmet Bayırtepe (Gazi Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. M. Kürşat Çubuk (Gazi Üniversitesi)
Dr. Ali Uğurlu
Av. Atilla İnan (Başkent Üniversitesi)
Mimar Y. Müh. Cihat Uysal (İstanbul Teknik Üniversitesi)
İnş. Y. Müh. Cahit Kocaman
İnş. Y. Müh. Melik Safi Duyar (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
İnş. Y. Müh. Fikret Kuran
İnş. Y. Müh. İsmail Sancı (İstanbul Teknik Üniversitesi)
(İsimler soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.)

© 1996 YAPI DÜNYASI, Dergide yayınlanan yazı ve şekillerin her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilse dahi izin alınmadan yayınlanamaz. Yazılardaki sorumluluk yazarına aittir.

Yayın ve Yazım Kuralları: Gönderilen yazılar Word dosyasında tek sütun olarak yazılmalıdır. Makaleler, daha önce yayımlanmamış olmalıdır. Makalelerde Türkçe ve İngilizce "başlık (title)", "özet (abstract)" ve "anahtar kelimeler (key words)" bulunmalıdır. Yayın Kurulu, Hakemler veya Editörler, yayım öncesinde gerekli görülen düzeltme ve kısaltmaları yapabilir. Çeviri veya derleme yazılarda, ilgisince gerekli izinlerin alınması, yazarın, yayımlandığı derginin ve kaynaklarının belirtilmesi zorunludur. Detaylı bilgilere www.yapidunyasi.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

AYLIK YEREL SÜRELİ YAYIN

10.10.2018

Baskı: 72 Tasarım Ltd. Şti. Fakülteler Mh. Dirim Sk. No:25 Cebeçi-Ankara Tel: 444 7 206
Matbaa Sertifika Numarası: 40022

Cihat UYSAL

Kentlerin Altyapı Sorunları yol ve sel 6

Prof. Dr. İlker USTA

Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürelarası etkileşim aracı olan ahşabın "Değerli bir Nesne" olarak kabul edilip özümsemesi (Ahşabı Tanımak Gerekir) 8

Doç. Dr. Z. Sevgen PERKER

Hasan AYDIN

Kocaeli Kırsal Geleneksel Konut Mimarisinde Cephe: Gölcük Saraylı Köyü Üzerine Bir Araştırma 14

Erol İSKENDER

Atakan AKSOY

Karayolu Gürültüsü Azaltma Yöntemlerini Değerlendirilmesi 19

B. Ece ŞAHİN

Miray GÜR

Zuhal ŞİMŞEK

Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tasarımı ... 24

Heydar DEGHANPOUR

Kemalettin YILMAZ

Grafen Özelliklerinin Araştırılması ve Çimento Esaslı Malzemelerde Katkı Maddesi Olarak Kullanılabilmesinin İncelenmesi 37

Prof. Dr. Cemal EYYUBOV

Dr. Mehmet HASNALBANT

Dr. İsa EYYUBOV

Yapı Taşıyıcı Sistem Güvenliğini Araştırma Yöntemleri 44

Atilla İNAN

Geçici Hakediş Ödemelerinde İhtirazi Kayıta Bulunmak İsteyen Yüklenicinin Durumu 56

Kocaeli Kırsal Geleneksel Konut Mimarisinde Cephe: Gölcük Saraylı Köyü Üzerine Bir Araştırma

Doç. Dr. Z. Sevgen PERKER

Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Bölümü

Hasan AYDIN

Yüksek Mimar

Özet: Geçmişten günümüze çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış olan Kocaeli'ne tarihsel kimlik kazandıran önemli bir yapı grubu geleneksel konutlardır. Geleneksel konutların en önemli elemanlarından olan cepheler; geçmişe, değişime ve güncel yaşantıya dair ipuçlarını barındırmaktadırlar. Cepheler, yerleşme dokusu açısından ise önemli birer arayüz oluşturmaktadırlar. Bu bakımdan yerleşmelerin tarihsel kimliğinin sürdürülmesinde geleneksel konut cephelerinin özgün özelliklerinin korunması özel önem taşımaktadır. Bu çalışma; Kocaeli Gölcük Saraylı Köyü'nün kırsal geleneksel konutlarının özgün cephe özelliklerinin incelenmesini ve tarihsel kimliğin sürdürülebilmesi açısından değişim ve bozulma süreçleri ile günümüzdeki durumlarının tespit edilmesini amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında literatür taraması, alan çalışması ve görsel belgeleme gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda Saraylı Köyü geleneksel konut cephelerinde özgün duruma göre önemli değişim ve bozulmalar meydana geldiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kocaeli, Gölcük, Saraylı, Geleneksel Konut, Cephe.

Facade In Kocaeli Traditional Rural Housing Architecture From The Past To The Present: A Research On Golcuk Saraylı Village

Abstract: An important building group that has given historical identity to Kocaeli, which has been home to various civilizations from the past, is traditional houses. The facades, which are the most important elements of traditional houses, are the elements that contain clues to the past, change and contemporary life. They constitute an important interface for settlement. In this respect, the preservation of the original features of traditional residential facades is important for maintaining the historical identity of the settlements. The purpose of the study is to examine the original facade characteristics of rural traditional residences of Kocaeli Gölcük Saraylı Village and to determine the present conditions with the process of change and deterioration of facades in terms of sustainability of historical identity. In the scope of the study, literature survey, field study and visual documentation were carried out. As a result of the study, significant changes and deteriorations were observed in facades.

Key Words: Kocaeli, Gölcük, Saraylı, Traditional House, Facade.

1. GİRİŞ

Geçmişten günümüze çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış olan Kocaeli, tarihsel geçmiş nedeniyle çok sayıda mimari eseri de bünyesinde barındırmaktadır. Kentte Bizans'tan Osmanlı'ya pek çok uygarlığın izlerini mimari yapılar üzerinden okumak olanaklıdır. Kocaeli 'nin tarihsel kent dokusunu oluşturan ve bunun yanı sıra kırsal alanına da kimlik kazandıran önemli bir yapı grubu geleneksel konutlardır. Geleneksel konutlar uygarlıkların sosyal, kültürel ve ekonomik yaşantıları, ulaştıkları bilgi, teknik- teknoloji, ustalık düzeyinin kanıtları olarak önemli birer tarihsel belge niteliği taşımaktadırlar. Bu bağlamda korunmaları önemli bir sorumluluk olarak görülmektedir.

2. GELENEKSEL KONUT VE CEPHE

Geleneksel konut; doğrudan kullanıcısı tarafından tasarlanan, kullanıcısının yaşam kültürünü, geleneklerini, gereksinim ve isteklerini yansıtan, kullanıcısının ekonomik düzeyinden doğrudan etkilenen bir yapıdır. Diğer yandan geleneksel konut, iklim ve topoğrafya gibi coğrafi koşulların dikkate alınması ile tasarlanmış bulunan, genellikle de yerel malzeme ile üretilen bir yapı sergilemektedir. Geleneksel konutun en önemli elemanlarından biri olan cephe ise konutun oluşumunda etkili olan tüm faktörleri yansıtmakta, geçmişe, değişime ve güncel yaşantıya dair ipuçlarını da bünyesinde barındırmaktadır. Bir yandan içi dışı yansıtan cephe diğer yandan kente ve kırsal alana kimlik vermekte, yerleşme dokusu açısından çok önemli bir arayüz oluşturmaktadır.

Anadolu coğrafyasında bulunan ilk geleneksel konut örneklerinde cephelerin oldukça sade oldukları, tarihsel süreçte plan düzleminde oluşan çeşitlenme ve zenginleşme ile birlikte cephe anlayışının da değiştiği, bezemeli hale geldiği görülmektedir. Anadolu geleneksel konutlarının cephe anlayışında mahremiyet kavramının önemli bir yeri bulunmaktadır. Özellikle konutların alt katlarında, pencere açılmasını zorunlu kılmayacak servis mekânlarının kurgulanması mahremiyet anlayışına dayanmaktadır, cephe ise bunu yansıtan en önemli unsur olmaktadır. Geleneksel konutun zemin kat kurgusunda etkili olan bir diğer unsur ise özellikle kırsal alanda, yakın çevreden temin edilen taşlarla yığma yapıım tekniği kullanılarak oluşturulan duvarlardır. Sözü edilen duvarların büyük boyutlu çok sayıda boşluk oluşumuna da elverişli olmaması zemin katın yalın bir cephe kurgusuna sahip olmasını beraberinde getir-

miştir. Bu durum yapıların zemin katlarında sağlanan yalın görüntünün özellikle yapıya girişi sağlayan kapılar ile zenginleştirilmesini beraberinde getirmiştir.

Geleneksel konutların üst katlarında bulunan yaşama mekânlarının kullanımına bağlı hareketlilik, oda - sofa ilişkileri nedeniyle farklılaşan çıkma ve pencere boyut ve düzenleri, genellikle çok sayıda açıklık yapılmasına olanak veren ahşap iskelet sistem kuruluşu yapı cephesine kimlik kazandıran önemli unsurlardır. Sıvalar ve boyalar, ahşap kaplamalar, dolgu malzemesi ve dolgunun geometrik düzeni ve saçaklar geleneksel konutlarda cephe kimliğini oluşturan diğer unsurlar arasında ele alınabilmektedir [1, 2, 3, 4, 5, 6].

3. SARAYLI KÖYÜ KIRSAL GELENEKSEL KONUTLARINDA CEPHE VE DEĞİŞİM

Kocaeli'nin Gölcük İlçesi, Marmara Bölgesi'nde bulunan İzmit Körfezi'nin güneyinde, doğuya doğru, genişliği yaklaşık 2 km uzanan sahil şeridi üzerinde konumlanmaktadır. Saraylı Köyü ise Samanlı Dağları'nın kuzey yamaçlarına kadar uzanan Gölcük İlçesi'nin güneyinde yer alan köylerden bir tanesidir (Şekil 1) [7].

Şekil 1. Saraylı Köyü Konumu [8]

İlkçağ'da Gölcük'ün içinde bulunduğu bölgenin Bitinya adı ile anılmakta olduğu, 7. Y.Y.'dan itibaren ise sırasıyla Frig, Lidya, Pers, Bitinya Krallığı ve Roma İmparatorluğu hakimiyetine girdiği bilinmektedir. 1075'te kısa bir süreliğine Selçuklu egemenliğine girmişse de Osmanlı Dönemi'ne (1326) kadar bölgede Bizans İmparatorluğu hüküm sürmüştür. Bölgeye ilişkin Bizans arşiv kayıtlarına ulaşılamaması Osmanlı öncesi dönem ile ilgili ayrıntılı veri elde edilmesini olanaksız kılmaktadır. Az sayıda kayıt, Saraylı Köyü'nün, 1326 tarihinde, Osmanlı

egemenliğinin başlamış olduğu dönemde kurulan köylerden biri olduğuna işaret etmektedir [7]. Saraylı Köyü, özellikle Osmanlı Dönemi'ne ait mimari eserler bakımından oldukça zengin bir yerleşme olup, köyün en önemli kültür mirası unsurları ise geleneksel konutlarıdır. Yerleşmeye tarihi bir kimlik kazandıran geleneksel konutların en önemli kimlik unsurlarından biri ise cepheleridir.

Anadolu'nun diğer geleneksel konutlarında cephe kurgusunu belirleyen çeşitli unsurlar Saraylı Köyü geleneksel konutlarında da izlenmektedir. Saraylı köyü geleneksel konutlarının giriş cepheleri incelendiğinde parsel genişliklerinin cephe düzenini doğrudan etkilediği görülmektedir (Şekil 2, 3, 4). Parsel genişlikleri cephe oranlarının yanı sıra çıkma ve pencere düzenleri üzerinde de etkili olmuştur. Çıkma ve pencere düzen ve biçimlenişleri üzerinde etkili olan diğer bir unsur ise geleneksel konutların oda - sofa ilişkileridir.

Saraylı Köyü geleneksel konutlarının cephe kuruluşu üst katlarda çıkma yapılabildiği yapılmamasına ve çıkma geometrisine göre biçimsel farklılıklar göstermekte olup, konutların kat sayılarından da etkilenmektedir. Saraylı Köyü geleneksel konut cephelerinde kapalı çıkmaların yanı sıra açık çıkmalara - balkonlara- da rastlanmaktadır (Şekil 2, 3, 4, 5, 6). Bunun yanı sıra geleneksel konutlardaki her bir katın inşa tekniği ve yapımında kullanılan malzemeler de cephe kimliğini oluşturan önemli unsurlardır. Köyün geleneksel konutlarında sıvalı, sıvasız veya kaplamalı cephelere rastlanmaktadır (Şekil 7, 8).

Saraylı Köyü geleneksel konutlarının ilk yapımlarında zemin katlarında pencere bulunmadığı, ancak bazı konutlarda özellikle zemin katta yer alan servis

hacimlerine gün ışığının alınması ve söz konusu hacimlerin havalandırılması için cephede boşluklar bırakıldığı bilinmektedir. Sözü edilen boşlukların özgün durumda mahremiyet gereksinmesi nedeniyle göz hizasının üstünde olduğu görülmektedir. Zemin katı genellikle yalın bir cephe kurgusuna sahip olan konutların giriş kapıları söz konusu katın cephesini zenginleştiren en önemli elemanlardır. Konutların üst katlarındaki pencerelerin ise ait oldukları mekânın büyüklüğü ve yüksekliğine bağlı olarak çoğunlukla üçlü bir düzen gösterdikleri görülmektedir (Şekil 2, 4, 7). Saraylı Köyü geleneksel konutlarının özgün cephe kurgusunda önemli bir yere sahip olan diğer elemanlar ise çıkma destekleri ile cepheyi bitiren saçaklardır.

Saraylı Köyü geleneksel konutlarının özgün cephe kurgusunda yapım sisteminin getirdiği benzer bazı özellikler olmakla birlikte, kullanıcılarının ekonomik düzeylerinin yanı sıra estetik anlayışındaki farklılıkların da gerek malzeme kullanımı gerekse detay tasarımı ile cepheye yansıdığı görülmektedir (Şekil 9, 10).

Saraylı Köyü geleneksel konutlarının özgün cephe kurgusuna ait genel bir değerlendirme yapılabilecek olursa; geleneksel konutlarının özgün cephelerinin geleneksel konutun iklimsel ve doğal veriler ile yakın çevre verileri ışığında oluşturulduğu söylenebilmektedir. Geleneksel konutların cepheleri yerel malzeme kullanımının algılanmasına olanak tanımaktadır. Saraylı Köyü geleneksel konutunda cepheyi oluşturan tüm unsurların konuttaki iç yaşantıyı ve estetik - biçimsel tercihleri yansıttığını da söylemek olanaklıdır. Çıkma hareketleri ile kullanışlı hale getirilen, böylelikle doğal ışık ve havanın bolca alı-

Şekil 2. Geleneksel Konut Örneği

Şekil 3. Geleneksel Konut Örneği

Şekil 4. Geleneksel Konut Örneği

Şekil 5. Geleneksel Konut Örneği

Şekil 6. Açık Çıkma Örneği

Şekil 7. Geleneksel Konut Örneği

Şekil 8. Geleneksel Konut Örneği

Şekil 9. Geleneksel Konut Cephesinde Malzeme Kullanımı ve Detay Tasarımı

Şekil 10. Geleneksel Konut Cephesinde Malzeme Kullanımı ve Detay Tasarımı

nabildiği üst kat mekânları mimaride faydalı alan kullanımı anlayışı açısından dikkat çekicidir. Diğer yandan çıkma desteği olarak kullanılan payandaların, yapı genelini yağış sularından koruyan saçakların aynı zamanda estetik elemanlar olarak ele alınmaları ve süslemeli biçimlerde oluşturulmaları da dönemin estetik anlayışına işaret etmesi bakımından önem taşımaktadır [1,7] (Şekil 11).

Dünyanın tüm coğrafyalarında değişen yaşam koşullarına bağlı olarak yerleşimler de değişmektedir. Değişim sürecinde tarihsel dokuların korunmasında çeşitli zorluklar yaşandığı bilinmektedir. Sosyal değişmeye bağlı fiziksel değişim kaçınılmaz olmakla birlikte özellikle tarihsel belge niteliğine sahip mimari dokuların korunması bakımından değişim sürecinin iyi algılanması ve doğru yönetilmesi büyük önem taşımaktadır. Geleneksel konutlarda zamana ve sosyal yaşamın değişmesine bağlı olarak oluşan fiziksel değişimin incelenmesi ile değişime bağlı oluşan bozulmaların ortaya konması onarım çalışmalarının doğru yapılması için önemli veri oluşturmaktadır. Bu bağlamda geleneksel konut cepheleri yine önemli ipuçları vermektedir.

Saraylı Köyü geleneksel konutlarının cepheleri değişimi okumak açısından yeniden değerlendirildiğinde değişimin birkaç istisna dışında genellikle özgün özelliklerin bozulması ile sonuçlandığı görülmektedir.

Saraylı Köyü geleneksel konutlarının cephelerinde görülen biçimsel değişim ve bozulmalar; zemin katlardaki havalandırma boşluklarının pencereye

dönüştürülmesi, zemin katlarda pencere açılması, üst katlardaki pencere düzeninin, sayısının ve boyutlarının değiştirilmesi, pencerelerin kapatılması, zemin kata yeni kapı açılması şeklinde özetlenebilmektedir (Şekil 12, 13).

Saraylı Köyü geleneksel konutlarının cephelerinde görülen bir diğer değişim ise yapımda kullanılan özgün yerel malzemelerin yerlerini farklı malzemelerin almasıdır. Sözü edilen değişimin neden olduğu bozulmalar; özgün durumda sıvasız olan duvarların sıvanması, çamur ya da kireç sıvaların yerini çimento esaslı sıvaların alması, dolgu malzemesi olarak kullanılan özgün tuğlaların farklı boyutlara sahip tuğlalar ile değiştirilmesi, özgün pencerelerde kullanılan ahşap doğramanın yerini plastik esaslı doğramaların alması olarak özetlenebilmektedir (Şekil 14, 15, 16). Saraylı Köyü geleneksel konut cephelerinin özgün kimliğini kaybetmesine neden olan bir başka değişim ise yapımda kullanılan malzemelerin fiziksel olarak yıpranması ve bazılarının görevini yapamaz hale gelmiş olmasıdır (Şekil 17, 18).

Saraylı Köyü geleneksel konut cephelerinin verdiği önemli bir ipucu da değişen yaşam koşullarına bağlı olarak gereksinim duyulan servis sistemlerinin yapıya sonradan eklenmesinin oluşturduğu görsel kirliliktir. Yapıya sonradan eklenen tesisat boruları, kablolar, antenler vb. bir yandan görsel kirlilik oluşturmakta, özellikle elektrik kabloları genelinde ahşap malzeme kullanılarak inşa edilmiş geleneksel konutlar açısından yangın riski oluşturmaktadır (Şekil 19, 20).

Şekil 11. Saraylı Geleneksel Konut Cephelerinden Payanda Örnekleri

Şekil 12. Duvar Boşluklarında Değişim ve Bozulma Örneği

Şekil 13. Duvar Boşluklarında Değişim ve Bozulma Örneği

Şekil 14. Geleneksel Konut Cephelerinde Özgün Olmayan Uygulamalar

Şekil 15. Geleneksel Konut Cephelerinde Özgün Olmayan Uygulamalar

Şekil 16. Geleneksel Konut Cephelerinde Özgün Olmayan Uygulamalar

Şekil 17. Özgün Malzemelerin Yıpranmasına İlişkin Örnek

Şekil 18. Özgün Malzemelerin Yıpranmasına İlişkin Örnek

Şekil 19. Tesisat vb. nin Oluşturduğu Görsel Kirlilik

Şekil 20. Tesisat vb. nin Oluşturduğu Görsel Kirlilik

Şekil 21. Saraylı Köyü'nden Geleneksel Konut Örneği, 2007 [7]

Şekil 22. Saraylı Köyü'nden Geleneksel Konut Örneği, 2016

Saraylı Köyü geleneksel konut cephelerinin kimliklerini kaybetmesine neden olan bir diğer unsur ise zamana bağlı yıpranma ile özellikle bakımsızlık ve terk etkisidir. Yapılan incelemelerde köyde bulunan bazı geleneksel konutların son on yılda yok olma noktasına geldiği de görülmektedir (Şekil 21, 22). Saraylı Köyü'nde yapılan restorasyon uygulamaları ile kurtarılan geleneksel konutlar olmakla birlikte, kırsal geleneksel konut dokusunun bütüncül olarak korunması açısından bir tek yapının dahi kaybedilmemesi sağlanmalıdır.

4. SONUÇ

Anadolu'nun pek çok kenti gibi Kocaeli'nin de sahip olduğu kültürel ve doğal değerler kentin kimliğini şekillendirmektedir. Sözü edilen değerlerin korunması geçmişten gelen bilgilerin geleceğe doğru aktarılmasını ve tarihsel kimliğin sürdürülebilir olmasını sağlayacaktır. Kırsal geleneksel konut dokusu Kocaeli'nin tarihsel kimliğinin sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Tarihsel dokunun sürdürülmesi, bireylerin içinde buldukları çevreyi benimsemesine olanak tanıyacağından bir yandan yaşam kalitesi artırılırken diğer yandan koruma bilincinin oluşmasına katkıda bulunulabilecektir.

Yapılan araştırma ve incelemeler Saraylı Köyü geleneksel konutunun özgün oluşumunda kullanıcı gereksinim ve konforunun son derece etkili olduğunu göstermektedir. Bu durum geleneksel konutların cephelerine yansımaktadır. Ancak zaman içinde gerek sosyal yaşantıda oluşan değişimlerin gerekse fiziksel eskimenin bir sonucu olarak geleneksel konut cephelerinde önemli değişim ve bozulmalar meydana geldiği de görülmektedir.

Saraylı Köyü geleneksel konut cephelerinde tespit edilen değişim ve bozulmalar; söz konusu konutların korunması yönündeki çabaların hızlanması gerektiğine işaret etmektedir. Koruma çalışmaları yapılırken sözü edilen konutların kullanıcılarının güncel gereksinimlerinin de karşılanması sağlan-

malıdır. Kullanım dışı olan konutların ne kadar kısa sürede kaybedildikleri dikkate alınarak koruma uygulamalarında konut kullanıcılarının arzu ettikleri yaşam kalitesine kavuşturulmalarına da önem verilmelidir.

KAYNAKLAR

[1] Perker, Z. S., "Geleneksel Cumalıkızık Konutlarında Cephe Özellikleri ve Günümüzdeki Durum", 6. Ulusal Çatı ve Cephe Sempozyumu, Bursa, 2012, s.1-10.

[2] Eldem, S. H., "Türk Evi: Osmanlı Dönemi", Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı Yayını, İstanbul, 1987.

[3] Kuban, D., "Türk Hayatlı Evi", Eren Yayıncılık, İstanbul, 1995.

[4] Günay, R., "Osmanlı Konut Mimarisinde Ahşap Kullanımının Sürekliliği", EJOS IV, Utrecht, 2001.

[5] Divleli, A. A., "Geleneksel Türk Evi'nin Cephe Analizi: İstanbul - Zeyrek Senti Haydar Mahallesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008.

[6] Küçükerman, Ö., "Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi", Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları, İstanbul, 1996.

[7] Usanmaz, B., Gölcük - Saraylı Köyü Sit Koruma Projesi: Fiziksel Düzenleme İçin Ön Koşul ve İlkelerin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.

[8] Google Earth (Erişim Tarihi: 23.05.2017)

Not: Makalede kaynak gösterilmemiş olan tüm görsel materyaller yazarların kişisel arşivlerinden alınmıştır. ■